

**Поджіо Т. Ю., доцент кафедри мовної підготовки та комунікації в
публічному управлінні**

Національна академія державного управління при Президентові України

**ВХІДНЕ ДІАГНОСТИЧНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК КОМПОНЕНТ
ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

На початку ХХІ століття знання іноземної мови стало не тільки модною тенденцією чи показником освіченості людини, а і важливою запорукою конкурентоздатності на сучасному ринку праці. Вимоги сьогодення зумовлюють необхідність переосмислення та зміни підходів до вивчення іноземних мов в закладах вищої освіти на державному рівні.

В зв'язку з цим важливим етапом реформування системи освіти стало обговорення та схвалення Міністерством освіти та науки України

«Концептуальних засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти», що встановлює етапи впровадження та критерії оволодіння іноземною мовою студентством на рівні світових стандартів.[2] Вже сьогодні вимоги до складання Зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови наближені по формі до екзаменів IELTS, TOEFL, TestDaF, DELF/DALF, DELE, згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти [3, 4, 5, 6, 7, 1]. Слід зазначити, що організація навчального процесу є багатоступеневим процесом, складність якого обумовлюється низкою об'єктивних факторів: нормативною базою Міністерства освіти та науки України, демографічними та соціально-економічними процесами, що відбуваються в країні, фінансовими можливостями конкретного закладу вищої освіти, контингентом студентів тощо.

Не зважаючи на певні виклики, більшість закладів вищої освіти нашої країни успішно організує вивчення іноземних мов, розбиваючи цей процес на декілька етапів. Першим етапом організації вивчення іноземних мов в закладі вищої освіти є вхідне діагностичне тестування студентів з

метою виявлення рівня їх знань задля розподілу на підгрупи для проведення практичних занять.

Оскільки навчальні дисципліни, що вивчаються в ЗВО згідно галузевих стандартів та освітньо-професійних програм окремих спеціальностей («Іноземна мова професійного спрямування», «Ділова іноземна мова» та інші) є логічним продовженням курсу іноземної мови, що базуються на знаннях, вміннях та навичках, отриманих на попередніх рівнях освіти, постає питанням вдосконалення рівня іноземної мови з урахуванням поступовості та безперервності мовної освіти.

Зважаючи на те, що рівень знань студентів, які вступаючи на немовні спеціальності закладів вищої освіти може суттєво розрізнятися в межах однієї спеціальності чи академічної групи, завдання кафедри іноземних мов полягає в створенні оптимальних умов для вивчення іноземних мов, яким і є розподіл на підгрупи, відповідно до рівня знань студентів, для проведення практичних занять.

Слід зазначити, що рівень знань студентів варто оцінювати згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [1], однак, оскільки на сьогоднішній день не існує стандартизованих рекомендацій Міністерства освіти та науки України чи Інституту модернізації змісту освіти щодо проведення вхідного діагностичного тестування, заклади вищої освіти самостійно приймають рішення про його доцільність, порядок проведення, зміст та критерії оцінювання.

Спираючись на багаторічний позитивний досвід організації викладання іноземних мов в Академії муніципального управління та в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського, слід зазначити, що вхідне діагностичне тестування є дієвим інструментом організації вивчення іноземних мов, а його результати, можуть бути використанні як для розподілу студентів на підгрупи для проведення практичних занять з іноземної мови, так і надання студентам можливості оцінити рівень своїх знань згідно Загальноєвропейської шкали рівнів

мовленнєвих компетентностей [7]. Усвідомлення студентами на початку навчання реального рівня своїх знань допомагає відчутти необхідність набуття певних вмінь та навичок, що пов'язані з мовленнєвими компетентностями. Як результат зростає мотивація студентів щодо вивчення іноземної мови та їх цілеспрямованість, що є важливими складовими процесу вивчення іноземних мов.

Щодо змісту діагностичного вхідного тестування з іноземних мов, то у випадку, коли тестові завдання охоплюють якнайширший обсяг лексико-граматичного матеріалу іноземної мови загального вжитку та розташовані блоками із збільшенням рівня складності, тест може бути використано не тільки в якості загального діагностичного інструменту, але і задля виявлення лексико-граматичних явищ для практичного опанування окремими студентами чи всією підгрупою. Крім того, подальша робота над помилками, що були допущені у тесті, може стати частиною самостійної роботи студентів

Досвід показав, що найоб'єктивніші результати були досягнуті при застосуванні комплексного підходу до оцінювання рівня знань студентів. Оскільки результати письмового тестування дають лише загальні данні про рівень знань студентів, на основі яких можна провести попередній розподіл по підгрупах, але не можливо оцінити всі мовні компетентності студента, бажано провести усне спілкування зі студентами вже у складі попередньо сформованої підгрупи. Це дозволяє не тільки зафіксувати сформованість певних мовленнєвих навичок у кожного з студентів конкретної групи (викладач, як правило, заповнює окрему форму на кожного студента), а і оцінює оптимальність роботи групи в даному складі, зважаючи як на мовні компетенції, так і психологічні особливості студентів групи.

Гарні результати показали анкети самодіагностування рівня знань іноземної мови, які були запропоновані студентам першого курсу разом з вхідним діагностичним тестуванням. Оскільки студенти самі мають

визначити ті мовні навички (говоріння, аудіювання, читання, письмо) та мовні аспекти (фонетичний, лексичний, граматичний), які вони покращуватимуть, процес вивчення іноземної мови з перших днів у закладі вищої освіти набуває усвідомленого характеру, при цьому зростає відповідальність студента за результати навчання.

Цікаві результати були отримані при повторному написанні того ж самого тесту наприкінці навчального семестру у якості ректорської контрольної роботи, що забезпечило постійний моніторинг успішності рівня знань студентів, визначивши загальні тенденції та студентів, які не досягли навчального прогресу при вивченні іноземної мови протягом зазначеного періоду.

Надзвичайно важливою на першому етапі організації вивчення іноземних мов є роль як кафедри іноземних мов та адміністрації закладу вищої освіти, так і безпосередньо викладача іноземної мови, які, дотримуючись єдиної концепції вивчення іноземних мов у ЗВО та постійно роз'яснюючи студентам важливість та необхідність вдосконалення рівня знань іноземних мов, при цьому не тільки звертають увагу студентства на перспективи, що відкриваються перед ними в академічній та професійній сферах, а і створюють реальні можливості для їх реалізації. Прикладом може бути, запрошення викладачів та представників міжнародних організацій, посольств та культурних центрів країн, мова яких вивчається, для проведення лекцій, тренінгів та комунікативних заходів іноземною мовою; залучення студентів до участі в міжнародних проектах, конференціях, форумах; заохочення до роботи з першоджерелами іноземною мовою та написання студентських наукових робіт та частин випускових (бакалаврських чи магістерських) робіт іноземною мовою; підтримання студентської мобільності та підписання довготривалих договорів з закордонними закладами вищої освіти – партнерами.

Слід також зазначити, що викладач іноземних мов відіграє суттєву роль в процесі вивчення іноземних мов взагалі, особливо на початковому етапі організації вивчення іноземних мов в ЗВО, як особа, яка постійно та безпосередньо спілкується зі студентами та може швидко та гнучко реагувати на ситуації, що виникають у навчальному процесі (ініціювати за необхідністю перехід студентів з однієї підгрупи для вивчення іноземної мови в підгрупу вищого чи нижчого рівня; надавати індивідуальні завдання для самостійного виконання, якщо рівень знань студентів не відповідає загальному рівню підгрупи, а перевести студента до іншої підгрупи немає можливості; надавати загальні рекомендації студентам, щодо вдосконалення рівня знань іноземної мови в цілому та щодо покращення конкретних вмінь та навичок володіння іноземною мовою; надати рекомендації при складанні «мовної дорожньої карти студента».

Проте, хоча розподіл студентів на підгрупи за рівнем знань інколи є неможливим через обмеженість контингенту студентів конкретної спеціальності, спираючись на досвід, можемо стверджувати, що вхідне діагностичне тестування варто проводити з метою впровадження особистісно-орієнтованого підходу при вивченні іноземних мов.

У висновку слід зазначити, що вхідне діагностичне тестування є важливим компонентом початкового етапу організації вивчення іноземних мов в закладі вищої освіти. Саме від нього залежить ефективність всіх наступних етапів процесу вивчення іноземних мов: організації та проведення практичних занять, самостійної роботи студентів, поточного та підсумкового контролю академічної успішності. Таким чином, постійне вивчення провідного вітчизняного та світового досвіду в галузі викладання іноземних мов та вдосконалення процесу організації вивчення іноземних мов в закладі вищої освіти потребує подальшого узагальнення, що може бути темою наступних наукових досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д. пед. н., проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.

2. Концептуальних засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>

3. Умови проведення та структура міжнародного екзамену IELTS. Режим доступу: <https://www.ielts.org/book-a-test/find-a-test-location>

4. Умови проведення та структура міжнародного екзамену TOEFL. Режим доступу: <http://www.ets.org/toefl>

5. Умови проведення та структура міжнародного екзамену TestDaF. Режим доступу: <https://www.testdaf.de/>

6. Умови проведення та структура міжнародного екзамену DELF. Режим доступу: https://www.unipage.net/ru/exam_delf

7. Умови проведення та структура міжнародного екзамену DALF. Режим доступу: https://www.unipage.net/ru/exam_dalf

8. A Common European Framework of Reference for Languages Learning, Teaching, Assessment (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання). Режим доступу: <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home>